

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 26 april 2021

Datum GS-besluit : 25 mei 2021

Vragen nr. 46

Vragen van de heer **E.B. Kanik** (D66) over het effect van klimaatverandering op monumenten.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 26 april 2021 door het lid van Provinciale Staten, de heer **E.B. Kanik** (D66), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Al in 2005 publiceerde het World Heritage Committee een waarschuwing over de bedreiging van klimaatverandering voor cultureel erfgoed. Inmiddels worden de effecten hiervan zichtbaar en zien we berichten hierover verschijnen in de pers.

Op 10 maart verscheen een uitgebreid artikel in de Groene Amsterdammer:

[Wat doen we met het Paleis op de Dam? – De Groene Amsterdammer](#)

In het NRC op 11 april 2021 wordt er in een interview met Sandra Fatoric (geograaf) genoemd dat de provincie NH opdracht heeft gegeven om een inventarisatie te maken van provinciale monumenten die gevaar lopen vanwege klimaatverandering.

Link naar artikel: [‘Monumenten gaan lijden onder droogte’ - NRC](#)

En op 23 april gaat het Noord-Hollands Dagblad in op de situatie in onze provincie:

[Nederlandse monumenten lopen gevaar door de klimaatveranderi... - Noordhollands Dagblad](#)

De D66 fractie maakt zich zorgen over de effecten van klimaatverandering op onze monumenten en archeologische vindplaatsen en heeft daarom de volgende vragen:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

In het artikel van het NRC wordt gesproken over deelstudies op provinciaal niveau. Bent u daarvan op de hoogte? Wanneer is de inventarisatie in Noord-Holland afgerond en krijgen Provinciale Staten daarvan een terugkoppeling?

Antwoord 1:

Ja. In de notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland 2020 is opgenomen dat we een Klimaatadaptie stresstest cultuurhistorisch erfgoed gaan laten uitvoeren. U bent daarover op 26 februari 2020 geïnformeerd (1357939/135493).

Er zijn diverse verkennende gesprekken gevoerd met mevrouw Fatorić. Momenteel is het rijk bezig met een verkenning Klimaatadaptatie en cultuurhistorie die vooral is gericht op de kansen. Hierbij zijn we vanuit het IPO betrokken en wordt er deelgenomen in de ambtelijke begeleidingsgroep. In de zomer van 2021 willen we richting opdrachtverlening gaan voor een onderzoek in Noord-Holland. We hopen in 2022 te beschikken over de uitkomsten van een

klimaatstresstest cultuurhistorie, waardoor we inzichtelijk krijgen wat de daadwerkelijke gevolgen voor de monumenten in Noord-Holland zijn. Het onderzoek van het rijk geeft een mooie aanvulling op de kansen. Vervolgens zal bekeken worden hoe de resultaten geïmplementeerd kunnen worden in het provinciale beleid. U zult daar te zijner tijd over worden geïnformeerd.

Vraag 2:

Welke monumenten vallen onder deze inventarisatie en welke (nog) niet?

Antwoord 2:

Bij de opdrachtverlening worden de kaders voor de klimaatstresstest cultuurhistorie nader bepaald.

Vraag 3:

Zijn archeologische vindplaatsen (zowel boven als onder water) ook onderdeel van het onderzoek? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3:

Ja. De archeologische monumenten worden bij het onderzoek niet op voorhand uitgesloten. Dit betreft beschermde terreinen of terreinen met beperkingen voor het gebruik ervan vanwege de archeologische waarden. Deze archeologische monumenten worden beschermd op rijks- of gemeentelijke niveau. Het aantal provinciale archeologische monumenten is beperkt. Omdat archeologische vindplaatsen veel meer locaties omvatten (overal waar een archeologische vondst is gedaan) zijn deze moeilijker te definiëren voor het onderzoek.

Vraag 4:

Sandra Fatoric stelt in het bovengenoemde interview dat er te weinig gebeurt op het gebied van bescherming van monumenten tegen klimaatverandering.

Bent u met ons eens dat de provinciale monumenten en archeologische vindplaatsen beschermd moeten worden voor toekomstige generaties en er daarom beleid nodig is in relatie tot klimaatverandering? Zo ja, welke rol kan de provincie daarin spelen?

Antwoord 4:

Ja. Het huidige provinciale beleid is gericht op behoud van gebouwde monumenten door herbestemming, restauratie en verduurzaming. Het archeologisch beleid voorziet in het navolgen van het verdrag van Valetta, waarbij behoud *in situ* uitgangspunt is. De provincie anticipeert op meerdere beleidsterreinen op de gevolgen van klimaatverandering en waarbij tevens het erfgoed aandacht krijgt, zoals bij de versterking van de Markermeerdijken. Op basis van de uitkomsten van de klimaatstresstest cultuurhistorie zal bekeken worden welke gevolgen er zijn voor het provinciale beleid t.a.v. monumenten en welke rol de provincie kan spelen bij het behoud en beheer ervan, rekening houdend met het klimaatbeleid.

Vraag 5:

Worden de resultaten van de inventarisatie verwerkt in de nieuwe cultuuragenda of bent u van plan er nieuw beleid op te ontwikkelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5:

Ja. Echter, omdat er nu nog geen onderzoeksresultaten zijn kunnen deze nog niet verwerkt worden bij de actualisering van het cultuurbeleid die in het najaar aan u wordt voorgelegd. Wel zal in de actualisering aandacht worden geschonken aan dit thema, met name de gevolgen van verdroging en verzilting, en de relatie gelegd worden met de bredere provinciale opgave omtrent klimaatverandering. Zodra er onderzoeksresultaten zijn van de inventarisatie zullen we deze alsnog meenemen in het cultuurbeleid.

Vraag 6:

Sandra Fatoric stelt in het interview:

“De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is geïnteresseerd om beleid te ontwikkelen. Maar er gebeurt weinig. Er is zoveel dat moet veranderen in verband met het klimaatprobleem. Transport, landbouw, energie. Cultureel erfgoed wordt niet geadresseerd. Dat is bedroevend.”

Is dat ook de mening van het College? Bent u bereid om een voortrekkersrol te spelen in het beschermen van ons cultureel erfgoed en de samenwerking met de Rijksdienst op te zoeken?

Antwoord 6:

Ja. De provincie is reeds actief met het aandacht schenken aan de gevolgen van klimaatverandering voor het cultureel erfgoed. In december 2020 is een webinar door ons georganiseerd over dit onderwerp (https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Klimaat_Energie/Klimaatadaptatie). Het Steunpunt Monumenten & Archeologie organiseerde in februari j.l. een Erfgoedteam bijeenkomst voor gemeenten over Erfgoed en klimaatadaptatie en publiceert dit jaar een informatieblad voor gemeenten over behoud van archeologie *in situ* in relatie tot klimaatverandering. Bij al deze activiteiten is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed betrokken.